

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя общеобразовательная школа» с Аянгаты Барун-Хемчикского кожууна Республики Тыва

«Согласована»

Заместителем директора по УВР

Ооржак Е.С.

«31» 08 2024г

«Утверждена»

Директором МБОУ СОШ

с. Аянгаты

Шокар О.Б.

«31» 08 2024г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по родной (тувинской) литературе

(наименование учебного предмета, курса, дисциплины)

7

(класс)

Уровень образования: основное общее образование

Количество часов в год: 68, в неделю- 2

Уровень: базовый

Учитель: Монгуш Долаана Андреевна

Программа составлена на основе Федерального Закона от 29.12.2012 № 273 ФЗ «Об образовании в РФ», требований к результатам освоения Федеральной образовательной программы основного общего образования, РФ-тин ӨФКС-тин негелделеринге дүүштүр ортумак ниити өөредилге черлеринин 10-11 класстарынга төрзэн (тыва) литературанын чижек программазынга даянып кылдынган.

Учебник: Е.Т.Чамзырын, Н.Ш.Куулар, А.Х.Херел «Тыва чогаал 7 класс», Кызыл, 2022.

Эртемни өөрениринге планнаттыңан туңнелдер:

Личностуг:

- өөреникчинин үзел-бодалын бот- тодарадып, бот сайзырадып, бот-углап билиринче, өөрениринин чугулазын, чаа билиглер шингээдип алырын медреселдиди-биле угаап билиринче, хөй чоннарның аразына хууда болгаш хамааты туружун быжыглап, амыдыралчы планнарын тургузуп, ону боттандыраынче угланган болур.

Метапредметтиг:

- өөреникчилерге чогаал эртемни өске эртемнин теория-практиктиг билиглери-биле чергелештир өөредиринче, өөрениринин бот-тускайлаң, коммуникативтиг (харылзаа тудуп, чугаалажып билиринин) регулятивтиг (бот-угланышкынныг), чаа билиг алы-рынын аргаларын шингээттиреринче угланган болур.

- Коммуникативтиг:

- номчаан чогаалдарына хамаарыштыр өскелернин бодалдарын дыңнап, билип, аңаа хамаарыштыр бодунуң бодалын барымдаалыг шынзыдып өөренир;

- номчаан чүүлүнге бодунуң хамаарылгазын тода илеретпишаан, аңаа дүүштүр презентацияны кылып билир;

- номчаан чогаалдарына кыска шинчилел ажылдарын болгаш чогаадыкчы ажылдарны кылып;

- өөрөнгөн чогаалдарына бижимел ажылдарнын янзы-бүрү хевирлерин кылып шыдаар;

- өөрөдилге номунуң тайылбыр кезээн болгаш аңгы-аңгы словарьларны, энциклопедияларны ажыглап билир.

Предметтиг:

- маадырлыг тоолдарнын уран-чеченин онзагайын тодарадып, тайылбырлап билир;

- улустуң аас чогаалынын аңгы-аңгы хевирлерин тодарадып болгаш оларны авторлуг чогаалдарны ылгап билир;

- чогаалда чуруттунган болуушкуннарны, маадырларны долузу-биле сайгарып шыдаар;

- өөрөнип эрткен сөзүглелдеринин уран-чеченин сайгарбышаан, өөрөнгөн чогаал теориязын шын ажыглап билир;

- утказын чугаалаарынын аңгы-аңгы хевирлерин (делгеренгей, шилилгелиг, допчулай) чугаалап, рольдап номчуп, планнын янзы-бүрү хевирлерин (сюжеттиг, идея-тематикалыг, композициялыг, цитаталыг) тургузуп билир;

7-ги класстын тыва чогаалга календарь-тематиктиг планы

№	Теманың ады	Онаалгазы	Шагы	Ай, хүнү	
				план	факт
1	Чогаал делегейинче аян-чоруктуң уланчызы	“Хөглүг чай – кыдыраашта” деп темага кыска чогаадыг бижиир.	1	06.09.	
2	“Танаа-Херел”	Тоолда чөнүк ашактың оглунга, аьдынга, дериг херекселинге,	1	07.09.	

		хамаарышкан эпитеттерни, деңнелгелерни ушта бижиир			
3	“Танаа-Херел” Маадырларның овур-хевири	1.Айтырыгларга харыылаар, ар. 47;	1	13.09.	
4	"Танаа-Херел" Чогаалдың дылының онзагайы	Планын бижиир. Тоолда архаизмнерни, ховар ажыглаттынып турар сөстөрни бижиир	1	14.09.	
5	“Бокту-Кириш, Бора-Шээлей” чогаалдың дылының уран-чечени	Словарь-биле ажыл	1	20.09.	
6	“Бокту-Кириш, Бора-Шээлей” Чогаалда маадырларның овур- хевири	Үзүндүнү чуруур	1	21.09.	
7	“Бокту-Кириш, Бора-Шээлей”	Планын бижиир.	1	27.09.	
8	“Бокту-Кириш, Бора-Шээлей”	Гипербоаларны, литоталарны тывар	1	28.09.	
9	ЧТ. Маадырлык тоолдар (эпос) дугайында билиг.	Номчуур арын 39-40	1	04.10.	
10	В.Серен-оол “Каң-кыс”	Словарь-биле ажыл	1	05.10	
11	В.Серен-оол “Каң-кыс” Маадырларның онзагайы	Онаалга № 7,8. Арын 53	1	11.10.	
12	В.Серен-оол “Каң-кыс” Тоолдун дылының онзагайы	Чурук чуруур.	1	12.10	
13	М. Б. Кенин-Лопсан “Хайыралыг Калчан-Шилги”	Словарь-биле ажыл	1	18.10.	
14	М. Б. Кенин-Лопсан “Хайыралыг Калчан-Шилги”	Маадырларнын характеристиказы	1	19.10	
15	М. Б. Кенин-Лопсан “Хайыралыг Калчан-Шилги”	План бижиир	1	25.10.	
16	Чогаадыг “Эки аът ээзинге шынчы”	Тондур бижиир	1	26.10	
17	Делегей чоннарынын литературазы Дожоогийн Цэдэв Улуг Гобиде өг	Шулуктун тургузуун, уран-чечен дылынын онзагайын сайгарар	1	08.11.	
18	ЧТ.Чогаалдын темазы болгаш идеязы	Конспектилээр	1	09.11.	
19	М.Б. Доржу «Аас чогаал»	Доктаадыр	1	15.11.	
20	С. К.Тока. Чогаалчының допчу намдары «Араттың сөзү» деп романдан эгелер.	Чогаалчы дугайында презентация кылыр	1	16.11.	
21	С. К.Тока «Араттың сөзү» Чаа ужуражыышкыннар	Эгеге план тургузар	1	22.11.	
22	С. К.Тока «Араттың сөзү»	Маадырларның	1	23.11.	

	“Кайнаар баарыл?”	характеристиказы			
23	С. К.Тока «Араттың сөзү» “Чер-бажыңга”	Үзүндүнү чуруур	1	29.11.	
24	С. К.Тока «Араттың сөзү» “Одаглар хып тур	Уран –чечен аргаларга чижектер бээр	1	30.11.	
25	С. К.Тока «Араттың сөзү» Романның дылының онзагайы	Айтырыгларга харыылаар арын 93	1	06.12.	
26	С.А.Сарыг-оол чогаалчы дугайында сос. “Аңгыр-оолдуң тоожузу” (романдан эгелер) “Дагаа чылдыг мен”	Тыва календарьда чылдарны бижиир	1	07.12	
27	С.Сарыг-оол “Аңгыр-оолдуң тоожузу” "Шагаа"	Тыва чоннун шагаа байырлалынын онзагайын бижип эkkээр	1	13.12.	
28	С.Сарыг-оол “Аңгыр-оолдуң тоожузу” "Пош бажыңга"	Словарь-биле ажыл	1	14.12	
29	С.Сарыг-оол “Аңгыр-оолдуң тоожузу” маадырнын онзагай аажы-чаны	Чурук чуруур "Аңгыр-оол пош бажында"	1	20.12.	
30	С.Сарыг-оол “Аңгыр-оолдуң тоожузу”	Мал-маган аттарын бижиир	1	21.12.	
31	Чогаадыг "Кижин-оран төлү"	Тондур бижиир	1	27.12	
32	Серафим Романович ЭЛЛЯЙ(КУЛАЧИКОВ) "Экии, тыва чонум!"	Шулуктун уран-чеченин илередир	1	28.12.	
33	Ховенмей Б.Д."Чүү болганыл?"	План бижиир	1	10.01.	
34	С. А. Сарыг-оол «Соругга» Маадырларның онзагай шынарлары	Номчуур арын 127-130	1	11.01.	
35	С. А. Сарыг-оол «Соругга» деп чечен чугаазында чайгы пейзажты болгаш анчынын психологтук байдалын чурааны.	Словарь-биле ажыл	1	18.01.	
36	Чогаал теориязы Чечен чугаа дугайында билиг	Конспектилээр арын135	1	24.01.	
37	О. Сувакпит «Ылар»	Бир кезээн шээжилээр.	1	25.01.	
38	О. Сувакпит «Ылар» Бойдус камгалалы. Амгы уе-биле деннел	Уран-чеченин тывар	1	31.01.	
39	К. К. Кудажы «Кызыл-Бөрттүг» деп тоожузуңда кол маадырнын омур-хевир. (1-ги, 2-ги эгелер)	а) Кызыл-Бөрттүгнүң ачазының портредин ушта бижиир	1	01.02.	
40	К. К. Кудажы «Кызыл-Бөрттүг» Кызыл-Бөрттүгнүң мөзүлүүнүң бир демдээ -кызымаа, эртем-	План бижиир	1	07.02.	

	билигже чүткүлдүү. (3-кү, 4-кү эгелер)				
41	К. К. Кудажы «Кызыл-Бөрттүг» Тоожунун уран-чечени. (5-ки, 6-гы, 7-ги эгелер)	Маадырларның характеристиказы. Бичии башкыны чоннуң канчаар үнелеп турганын көргүскен домактарны ушта бижиир.	1	08.02.	
42	К. К. Кудажы «Кызыл-Бөрттүг» Тыва дылдын тайылбыр словары	Словарь-биле ажыл	1	14.02.	
43	Ш.М.Суван “Чээн оол”	Номчуур. Маадырларның овур-хевири	1	15.02.	
44	ЧСК. Эдертиг ” Кара-таакпы кулу”	Тондур бижиир	1	21.02.	
45	С. Б. Пюрбюнун «Эргеппей дугайында тоожу» суурнуң пейзажында уран-чечен аргаларны илередир	Тоожунуң планын тургузар	1	22.02.	
46	С. Б. Пюрбюнун «Эргеппей дугайында тоожу» чылгычының овур-хевири.	Тоожуну номчуур, кол маадырны болгаш оон ужуражып, харылзажып турар кол маадырларын бижиир.	1	28.02	
47	С. Б. Пюрбюнун «Эргеппей дугайында тоожу»	Чогаалчы дугайында дыннадыг белеткээр	1	01.03	
48	ЧТ. Тоожу дугайында билиг	План бижиир	1	07.03	
49	О.К.Саган-оол “Найырал” (Чечен чугаа)	Чогаадыг “Найырал”	1	08.03	
50	О.К.Саган-оол “Найырал” Маадырларның аажы-чаңы	Онаалга №9, ар. 211	1	14.03	
51	К. Э. Кудажының «Степан Сарыг-оолдун плантациязы» деп чечен чугаазының уран-чечени	Чечен чугааның тема, идеязын илередир	1	15.03	
52	Чогаал теориязы. Композиция болгаш сюжет дугайында билиг	Номчуур 204	1	21.03	
54	М.Б. Доржу “Дайынныг кино көргөш...”	Словарь сөстөр-биле ажыл	1	22.03	
55	И.Б.Иргит “Эргим Уля угбай”	Онаалга №1-9, ар. 215	1	04.04	
56	С.Б.Пюрбю «Төрээн дылымга»	Шүлүктү шээжилээр.	1	05.04	
57	А.А. Даржай “Авамга”	Ава дугайында шүлүктен чогаадып шенеңер.	1	11.04	

58	Шүлүк дугайында билиг куплет, стопа, аллитерация, рифма, перифраза	Онаалга №8, ар. 219	1	12.04	
59	М.А.Күжүгет “Бак сагыш башка халдаар”	Шүлүктү шээжилээр.	1	18.04	
60	Р.Д.Лудуп “Чавыс-чавыс көжүп чоруур булуттарлыг”	Шулукту шээжилээр	1	19.04	
61	С.А.Сарыг-оол “Алдан-маадыр”	1.Алдан-маадырлар дугайында төлөвилелдер кылыр.	1	25.04	
62	Р.Д.Лудуп “Улаастайга”	“Араганың хоразы” деп темага кыска чогаадыгдан бижиңер.	1	26.04	
63	И.Ү.Бадра “Ужудукчу Кидиспей” (тоожудан эгелер) “Уран чүүл школазы”	Тываның баштайгы ужудукчунун дугайында илеткел кылыр	1	02.05.	
64	И.Ү.Бадра “Ужудукчу Кидиспей” 2,4-кү эгелер	Онаалга №4, ар. 232	1	03.05.	
65	И.Ү.Бадра “Ужудукчу Кидиспей” 3-кү эге	Онаалга №5, ар. 236	1	10.05.	
66	О.Ө.Сувакпит “Сат Бүрзеккей дугайында баллада”	Тыва эки турачыларның чуруун тывар	1	16.05.	
67	К-Э. К. Кудажы “Он бир” Шииниң тема, идеязы	М. Эргептин “Эр кара эзирлер”, И. Кузнецовтун “Саяндан Ровно чедир” деп чогаалдарын номчуур.	1	17.05.	
68	К-Э. К. Кудажы “Он бир” Шииде маадырларның омур-хевири	Номчуур, ар. 259-263.	1	24.05.	